

Hariduselu areng viimastel aastatel meie vallas

Alljärgnevalt püüame anda kokkuvõtliku tagasisaate arengutest valla koolides ja lasteaedades viimase nelja aasta vältel. Järgmises lehes vaatame tagasi sotsiaalprobleemidele.

Haridus on valla prioriteet

Vallavanem Georg Ruuda: „Kuna riigipoolne rahastamine on suuresti seostatud õpilaste ja klassikomplektide arvuga, peame pingutama, et ka meie valla koolid oleksid selles konkurentsis teistega võrdvõimelised. Aga haridus ja kultuur ongi olnud valla prioriteetideks juba aastaid. Eelarvest on haridusele kulunud keskmiselt igal aastal kaks kolmandikku (sel aastal koos kultuuriga ca 70 %).

Suurimaks viimaste aastate haridusobjektiks oli Puiga spordihoone, mis avati oktoobris 2008. Praegu käib mahukas remont Parksepa keskkooli õppekorpuses. Söökla ja aula remondi + akende vahetuse sai kool juba varem. Puigal tehti klassiruumi laiendamise juurdeehitus 2005.a. Koos sellega said remondi söökla, valmis sai ka staadion.

Kuigi vallavalitsuse põhiülesandeks on oma haridusastutustele tingimuste loomine, oleme püüdnud toetada ka sisulist tööd. Mõlemasse kooli on tööle võetud sotsiaalpedagoogid, Parksepal ka psühholoog. On moodustatud nn tunnirahu klassid, töötavad pikapäevärühmad, mitmed puudega lapsed saavad abiõpet. Väimela lasteaias töötab erivajadustega laste rühm, kohamaksu meie lasteaedades ei ole.

Suuri kulutusi tuleb vallas teha õpilasteveole, mis igal aastal neelab eelarvest üle miljoni.

E-koolile on täielikult üle läinud Puiga kool. Parksepal on see toimunud osaliselt. Mõlemas koolis on head tingimused hu-

Parksepa kooli renoveerimine on veel täies hoos.

vitegevuseks, samuti võimaldab linna lähedus käia muusikakoolis, spordikoolis jne.

Ent tähtsaim on siiski koolides toimuv sisuline töö, mille üheks näitajaks on lõpetajate tase ja soov õpinguid jätkata. Samuti pedagoogilise kollektiivi tase ja õpilaste positiivne hoiak hariduse omandamisse. Ilma hariduseta on meie ajal edasises elus väga raske hakkama saada.”

Puiga kooli maine on tõusnud

Direktor Mart Märdin: „Kooli areng nii õpitingimuste kui sisulise töö osas on olnud viimastel aastatel märkimisväärne. Spordihoone valmimine oli nii koolile kui ümbruskonnale suursündmus ja koos 2005. aasta juurdeehitusega oleme ruumide osas ideaalilähedases olukorras. Üks soov siiski on veel. Tahame endise jõusaali välja ehitada õppekõõgiks, kus siis hakkaksid toimuma kodundustunnid.

Väga populaarne on poiste hulgas õpetaja Aavo Aia poolt välja ehitatud väike sepikoda, kus juba palju ilusaid asju valmis tehtud. Täname vallavalitsust võimaluse eest muretseda tööõpetusklassi 60 metallkappi, kus nüüd iga õpilane oma töid saab hoida.

Suur töö on olnud maja fassaadi soojustamine ja raamatukogu akende vahetamine, nii et tööõpetuse klass ja raamatukogu ei pea enam talvel külma kannatama.

Alates 1. septembrist 2008 töötame E-koolina, mis on andnud palju uusi võimalusi töö paremaks korraldamiseks. Igas klassis on arvuti, kolmes klassis aga projektorid, mis lastele väga meeldivad. Arvutiklassis on 23 kohta, õpetajatele on aga nn õpetajate töötuba, kus arvutite abil saab tunde ette valmistada. Tavaline õpetajate tuba on suhtlemiseks ja puhkamiseks. Meil valitseb hea tööõhkkond, nii et kaadri voolavust praktiliselt ei ole. Õppeedukus on 100 %, istumajajaid hästi enam ei mäletagi. Ka meie kooli ümbruses on sotsiaalselt raskeid perekondi, kust on tulnud õpi- ja käitumishäiretega lapsi. Oleme nende toetamisele suurt rõhku pannud. Selle töö tulemuslikkust näitab asjaolu, et mitu linnakoolidest tulnud probleemset last on meie koolis normaalselt hakanud edasi jõudma.

Kogu eeltoodu on kooli mainet tõstnud. Õpilaste arv kasvab, sel sügisel võib tulla rekord – 150 õpilast (praegu 142). Mitmed Kosel elavad pered, kelle lapsed käisid linnakoolides, on hakanud eelistama meie kooli.

Soovin koolipere nimel tänada meie valla volikogu ja vallavalitsust tähelepanu ja toetuse eest ja kinnitada, et kõik kulutused on tehtud läbimõeldult ja on andnud hea ja tulemusliku tagasiside.”

Parksepal soovitakse jätkata gümnaasiumina

Direktor Ilmar Kesselmann: „Meie koolimaja kapitaalse renoveerimise projekt sai alguse 2004. aastal. Praegu käivad põhitööd, ent eelmistel aastatel on juba toimunud uue majaosa

Parksepa keskkooli remondi käiguga on tulnud tutvuma EAS kontrollid (paremalt) Jaak Puistama ja Tarmo Poks. Selgitusi jagavad abivallavanem Aigar Kalk, objekti ehitusjuht Jaak Kokka ja kooli haldusdirektor Peeter Lumi.

Foto GEORG RUUDA

soojustamine, kogu maja akende vahetus, aula ja köögi remont. Täielikult on renoveeritud kõige vanem majaosa.

Projekt, mida tugevalt toetas EAS (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus), on meie kooli kõigi aegade suurim renoveerimine. Suure töödemahtu tõttu oleme sel aastal töötanud majas kahasse remondimeestega, kuid koolirahvas on olnud arusaaja ja üldiselt oleme hakkama saanud. Meie maja saab uue katuse, fassaadisoojustuse, elektri- ja ventilatsioonüsteemide remondi, kabinetide ja klasside uste vahetuse + ruumide siseviimistlus, spordisaalile uue põranda, igale korrusele uued trepid, peaaegu täiesti ümber ehitatud garderoobi, renoveeritud keldriklassid, kus suur töö on ka elektrisüsteemide uuendamine jne. Kaheksa klassiruumi saavad uue mööbli, võimla aga kangi, rööbaspuud ja uuendusena elektriga liikuva vahekardina, mis võimaldab kahel õpetajal eraldatult töötada. Võimla otstesse soovime saada varbseinu, mis on kohandatavad istmeteks.

Väljas toimub küttetrassi taastamine kuni soojasõlmeni. Ehitajad on tublid, nii et loodame oma peaaegu uue maja kätte saada 1. septembriks. (Osa töid keldris ehk jääb kuni detsembrini.)

Koolis õpib praegu 476

noort, lõpetajaid on loota 135. See on neli abituriumiklassi (100) ja üheksas klass (35).

E-koolile loodame täielikult üle minna 1. septembril, osaliselt on see juba käivitunud. Õpetajate kohad on täidetud, probleeme on olnud inglise keele ja poiste tööõpetusega. Tugisüsteem abivajajatele on nõutaval tasemel (on logopeed, sotsiaalpedagoog, psühholoog, tugipedagoog ja parandusõppe rühmad) ja see on andnud ka tulemusi. Põhikoolist enam väljalangejaid ei ole olnud. Õpilaste arvu vähenemine on seotud ebarahuldava transpordiga linna ja Parksepa vahel. Kuna oleme otsustanud, et soovime jätkata gümnaasiumina, on plaanis igati tugevdada koostööd kutsehariduskeskusega. Sellesuunalise projekti kallal praegu töötame.

Hoolekogu esimeheks on meil praegu Taimar Timmi, kellega oleme igati rahul, samuti kogu hoolekogu ja lastevanemate poolse toetusega.

Unistustes on punase maja (vana koolimaja) renoveerimine koolimuuseumi majaks, töökojamaja remont ja vabaõhuklassi täiendamine.

Täname koolipere nimel volikogu ja vallavalitsust igati toetava suhtumise eest. Haridus on meie vallas prioriteet.”

HELGI NOORMETS

Puiga põhikooli arvutiklass. Kohti tervelt 23.

Foto MART MÄRDIN

Selles lehenumbris:

- Hariduselu areng koduvallas
- Kultuurisündmused
- Toiminud ja tulevased sündmused
- Nanseni jälgedes
- Aasta puu on sarapuu
- Jäätmekäitlusest
- Valmis olla! Aeda!

Volikogu olulisemad otsused

11. märtsil

* Võeti vastu Võrumaa laste-aedade kasvukeskkonna arengukava 2009 – 2013 esitatud kujul (täpsemalt võib tutvuda maavalitsuse kodulehel <http://www.werro.ee/maakond/argpln/valdkonnaarengukavad>).

* Alustati I negatiivse lisaeelarve aruteluga.

* Otsustati viia valla õpetajate palgamäärade vastavusse riigi poolt kehtestatud põhikooli ja gümnaasiumiseaduse paragrahvi 45, lõige 2.

* Kinnitati hooldajatoetuse maksmise kord puudega lapse hooldajale (täpsemalt valla kodulehel www.voruvall.ee).

* Kinnitati Parksepa lasteaia arengukava aastateks 2009 – 2017 (täpsemalt lasteaia kodulehel www.parksepapalps.ee).

* Kuulati Võru Noortekeskuse juhataja Anneli Mee ülevaadet keskuse tegevusest ja otsustati muuta MTÜ Võru Noortekeskuse põhikirja.

8. aprillil

* Kinnitati Väimela ja Puiga lasteaia arengukavad aastateks 2009 – 2011 (täpsemalt kodulehel www.vaimelarukki-lill.ee ja www.puigala.ee).

* Toimus negatiivse lisaeelarve II lugemine.

* Tutvuti valla teehooldustööde kavaga käesolevaks aastaks ja otsustati teha ettepanek maa- ja keskkonnakomisjonile teede olukorda täiendavalt kontrollida.

* Kinnitati vahendite eraldamine reservfondist osajasuutse veeprogrammis hajalemiseks summas 166 667 krooni.

* Võeti vastu täiendatud ja parandatud Võru valla avaliku korra eeskirjad (täpsemalt valla kodulehel www.voruvall.ee).

* Tutvuti Võru maakonna hooldus- ja õendusabi võrgu arengukavaga (täpsemalt maakonna kodulehel).

Veel valla hariduselu arengust

Hariduse ja kultuuri peaspetsialist Siiri Konksi:

„Viimaste aastate head majandusnäitajad on soosinud valla haridusasutuste kaasajastamist. Oleme kohati isegi paremas seisus, kui koolid-lasteaiaid naaberriikides Soomes ja Lätis, kus oleme õppekursioonidel käinud. Head töötulemused on loodud tänu vallajuhtide õigel ajal tehtud õigetele otsustele. Lisaks hoonete renoveerimisele on tehtud ka sisulist tööd puudutavaid otsuseid. Nii on kõik lasteaiaid saanud juhataja asetäitja ametikoha (asetäitja õppetöö alal koordineerib otseselt õppetööd, mis on muutunud edukamaks), koolid saanud sotsiaalpedagoogi ametikoha, Väimela lasteaia avati sobitusrühm jne. Riigi hariduspoliitika üheks prioriteediks on erivajadustega laste integreerimine ühiskonda. Kahel viimasel aastal on Võru maakonnas tähtsustatud andekate laste märkamist ja toetamist. Seda teeme ka meie.

Akadeemiliste teadmiste poolest saavad heade tulemustega õpilased tunnustust nii koolist kui omavalitsuselt. Eriti andekad aga ka maakondlikku ja vabariiklikku tähelepanu. Samas püüame tunnustada andekust, mida ei saa hinnatega mõõta. Soosime õpilaste osalemist õpilaskonverentsidel, loomepäevadel, näitemängu- ja ansambli päevadel, õpilasfirmade osalemist õpilasfirmade laatadel, ELO tegevusi, sporditegevusi ja -laagereid. Järjepidevalt toetame ka huviharidust lasteaedade-koolide juures ja Võru linna huvikoolides. Ka õpetajad, kes annavad endast parima noorte juhendamisel, suunamisel ja hea sõnaga toetamisel, vajavad tunnustust ning tänu. Vallavalitsuse tahe hoida korras oma allasutusi ja luua häid töötingimusi väga tähtsate tööd tegevatele inimestele, on märk hoolimisest ja tänust kõikidele valla töötajatele! Aitäh teile!”

Puiga Siilike ootab juurdeehitust

Juhataja Ere Kungla (tööl alates 2007.a jaanuarist): „Tõsi see on. Meil on praegu kolm rühma 66 lapsega ja järjekorras ootab kaksteist. Ehituse eskiisprojekt on olemas ja Haridusministeeriumi plaanides tööde algus aastal 2011. Ent muutunud majandussituatsioonis ei saa enam kindel olla, et kõik lähaks praeguste plaanide kohaselt.

Juurdeehitus võimaldaks juurde võtta ühe rühma ja kõik rühmad saaksid omale kaks ruumi, nii nagu see on ette nähtud. Õuealal vajaks täiendamist liikumisväljak, tegemisel on meil looduse õpperada.

Viimastel aastatel oleme õue saanud uue kuur-paviljoni, uusi mänguvahendeid, maja on soojustatud, aknad vahetatud, õuealale uued plaatteed ehitatud ja saalis valgustid vahetatud. Kööki on muretsetud uued külmkapid, laoruum sai tuletõkke ukse, vahetatud on boilerid. Igas rühmas

on õpetajal kasutada arvuti.

Meie õpetajad on tublid. Kõigil on kutsealane kõrgharidus, on kolm vanemõpetajat. Suurem sündmus oli lasteaia 40 a juubel 2007. aastal. Lasteaia igapäev on rikas õpingutest ja mängudest, millest ka isad-emad meelsasti osa võtavad. Eriti vahva oli koos vanematega toimunud jõulupidu õues. Üldse oleme väga rahul lastevanemate abi ja toetusega nii ürituste korraldamisel kui heakorratöödel ning alati on nõu ja jõuga eesotsas hoolekogu esimees Meelis Koppel.

Lasteaia arengukava sai kinnituse alles hiljuti. Valmistume osa võtma tantsupeost, sõprusidemed on Tilsi lasteaia, soovime ühineda tervistendendavate lasteaedade võrgustikuga.

Hea on tunda vallapoolset mõistvat suhtumist meie probleemidesse. Eriti tahaks tänada hariduse ja kultuuritöö peaspetsialisti Siiri Konksi.”

Parksepa lasteaed

Aita mind mul ise teha. (Joh. Käis)

Juhataja Anu Sarap: (tööl aastast 2002): „Meil on majas kolm rühma 52 lapsega. Suur on sõimerühm ja see ei vähene ka eeloleval aastal. Ruumid võimaldaksid meil mõned lapsed juurde võtta. Kuna ruumipuudust ei ole, on nii lastel kui õpetajatel töötingimused head.

Vald on meie soove ja vajadusi võimaluste piires arvestanud. Õueala on täiendatud uute mänguvahenditega, ehitatud uued kõnniteed, territoorium ümbritsetud uue piirdeaiaga. Väga hea lahendus oli 2008.a valminud vahva mänguväljak lasteaia kõrval, mida saavad kasutada peale lasteaia ka aleviku lapsed.

Majas on toimunud akende vahetus, saali, mängutubade, magamisruumide ja koridoride remont, köögis on vahetatud ventilatsioon ja viidud nõuetele vastavaks tuletõrjesüsteem. Majal on uus katus ja soojustatud vundament. Meie sooviks on jäänud vaid veel sissesõidutee katkise asfaldi remont ja õuesõppe klass.

Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse nõudel peab kolme aasta töö aruannete põhjal toimuma sisehindamine. Oleme selle suutnud ära teha Võrumaal esimesena (Anu kabineti seinal rippus peegel tekstiga: „Olen sisehindaja lipulaev”).

Meie õpetajatest on kuus pedagoogilise kõrghariduse-

Järjest ilusamaks muutuv majaümbrus.

ga, kaks on seda omandamas ja kahel on pedagoogiline kesk-eriharidus. (Juhataja Anu on magistrikraadiga ja praegu arvel Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse nõunikuna.)

Sisulises töös oleme püüdnud jälgida Johannes Käisi pedagoogilisi põhimõtteid. See on looduslähedus, kodulugu ja võimalikult palju väljas viibimist (õuesõpe, kaks õpperada, neist üks lasteaia lähedal järveäärses metsas, teine lasteaia õuealal). Kodualeviku asutused on meil ka kõik külastatud. Õuesõppe periood kestab 14. aprillist 14. oktoobrini. Sest õues õppida on lahe.

Meie hoolekogu juhib Tiina

Kaaver. Lapsevanemad on muutunud teadlikumaks ja nõudlikumaks, ent mõistavad laste vajadusi ja on nõus käed külge panema nii heakorratöödel kui ürituste korraldamisel.

Koos lastega õpivad ka õpetajad. See on – oleme võtnud suuna elukestvate õppele. Personali koolitused toimuvad meil kaks korda aastas, tähtsamad otsused võtame vastu koos.

Täname volikogu ja vallavalitsust pideva abi, toetuse ja mõistva suhtumise eest! 2008.a tähistasime 35 aasta juubelit, loodame, et järgmise juubeli puhul on jutustada veel rohkematest rõõmustavatest sündmustest.”

Väimela lasteaed Rukkilill

Ukselävelt minu kodu algab

Juhataja Külli Seene (tööstaaž 20 aastat):

„Aastal 2005 täitis meie lasteaial 60 aastat. 14. mail 1989.a kolisime aga uude majja. Lapsi on 89, rühmi viis, soovijaid järjekorras ca kümnekond. Oleme viimaste aastate jooksul arenenud igas suunas. Laste arv kasvab, majas valitseb hea tööõhkkond. Valla poolt tehtud õpingimusi parandavate tööde nimekiri on pikk. Maja on soojustatud, aknad ja välisüksed vahetatud, fassaad värvitud. Remonditud on tualettruumid, personali duširuum, rühmade toiduplokid, reguleeritud põrandaküttesüsteem. Ka ei ole majas enam ühtki tilkuvat kraani.

Sobitusrühm sai oma ruumi koos uue sisustusega, võimlemissaali on laiendatud ja juurde tehtud vahendite paigutamise

Uus mänguväljak või isegi lausa linnak!

ruum. Osa rühmaruume on saanud uue mööbli. Ka tuletõrje ei saa enam nuriseda, sest esimesel korrusel on nüüd tuletõkke ukseid.

Õuealale saime õuesõppe nurga ja uue mängulinnaku.

Majas on palju uusi arendavaid õppevahendeid, legonurgad, kolmes rühmas arvutid. Väga meeldivad lastele pehme mööbliga varustatud lugemisnurgad ja uued nn nukunurgad vastava mööbliga.

Olen tänulik, et meile võimaldati juhataja asetäitja ametikoht. Hoolekogu juhib Klarika Murde, kelle tegevusega oleme väga rahul. Ka lapsevanemad tulevad ja aitavad, kui vaja.

Täiendkoolitusi personalile viime läbi ise, ent vallale oleme tänulikud toreda Soome reisi ja iga-aastaste sügiseste õppepäevade eest. Ka meie õpetajad omavad kõik nõutavat kutseharidust.

Tunneme vallapoolset toetust ja üldse on koostöö olnud meeldiv. Aitäh ütlevad vallavalitsusele ka meie loodus- ja õuesõppe sümbolid Pokud!”

Nurk õppimiseks ja mängimiseks.

Fotod MAIDU JAASON

XX Võrumaa laste folklooripäev Puigal

26. veebruaril toimus Puiga põhikooli saalis Võrumaa laste XX folklooripäev. Läbi aastate on püütud selle ürituse raames edasi anda meie esivanemate rahvatantse, -muusikat ja -mänge. Folklooripäevad on toimunud alati veebruari lõpus, nii et sellega on tähistatud Eesti riigi sünnipäeva ja talviseid rahvakalendri tähtpäevi. Eestvedajaks on olnud läbi kahe aastakümne Maie Pau. Teda on aidanud väga erinevad inimesed: muinasjutuvestja Piret Päär, Eesti Rahvusliku Folkloorinõukogu koolitusjuht Ene Lukka-Jegikjan, Põlva lasteaia Mesimumm muusikaõpetaja Ülle Podegrat ja meie oma maakonna õpetajad, kultuuritöötajad ja teiste erialade inimesed – Siiri Konksi, Tiia Must, Kadri Mähar, Ere Kungla, Priidu Teppo, Helle Liloson, Ülle Noppel, Maarika Rosenberg, Ingrid Välbe.

Tavaliselt esinevad Võrumaa koolide algklasside õpilased ja lasteaedade folkloorirühmad, külalisteks aga rühmad Põlvast, Tartust ja Nõost.

Kahe aastakümne jooksul pole folklooripäev kunagi toimumata jäänud.

XX folklooripäev algas Erja Aropi akordionihelide saatel. Traditsioonilise sabatantsuga liikusid osavõtjad saali ja see saba oli pikk: 200 osavõtjat! Rivis olid Võru loovuskool (M. Udras), Antsla gümnaasiumi kandleansambel (K. Kamberg), Parksepa keskkooli laste tantsurühm (H. Liloson), Parksepa laste kapell (E. Lumi), Võru I põhikooli tantsurühm Tsõõrike ja I kl tantsurühm (M. Pau), lasteaedade Päkapiikk (K. Mähar), ja Sõleke folkloorirühm (L. Sikk), Sõmerpalu põhikooli II kl tantsurühm (M. Rosenberg), Sõmerpalu lasteaia Lepatriinu folkloorirühm (T. Rõigas), Kreutzwaldi gümnaasiumi algklasside tantsurühm (K. Reiska), Lusti folk-

Folklooripäeva väga tähtis tegelane oli karu, kellelt head lapsed mett moka peale said!

Kooli fotokogu

looriseltsing „Sipsikute rühm“ (E. Kroon), Misso keskkooli folkloorirühm (T. Kolk), Puiga lasteaia Siilike folkloorirühm (E. Voitka), Puiga põhikooli lapsed (S. Oss, M. Kobin).

Puiga kooli direktor Mart Märdin tervitas kõiki osalejaid. Muusikahelid, tantsusammud ja tervituskõne äratasid talveunest KARU (Küllil Vijard – Puiga RM juhataja), kes oli tänavuse folklooripäeva juhiks.

Karu kutsus enda juurde igast rühmast ühe ulakama poisi, et majast välja ajada kada ja et folklooripäev saaks siis hästi alata, sest kõik osavõtjad olid ju ette valmistanud kava. Lauldi, tantsiti, mängiti pilli. Aeg-ajalt tuli ka karul tantsulust jalgadesse, nii et nalja kui palju.

Esinemiste vaheaegadel küsis karu mõistatusi ja iga õige vastus teenis karult lusikataie mett. Veel rääkis karu vanadest eesti vastlakommetest, ennustas tüdrukutele mitte küll mehelesaamist, vaid keda järgmisel päeval koolis küsitakse. Ühiselt tantsiti endisaegseid tantse ja ringmänge.

Vastlapäeva kombeks oli pu-

nuda pastlapaelu. Seda üritusest osavõtjad ka tegid. Kui töö valmis ei saanud, võis seda kodus edasi teha. Folklooripäeva jääb meenutama paeltest punutud vöö, et siis järgmisel aastal seda kannaksid juba järgmised tegijad.

Lõpuks tänati folkloorigruppe kommikotiga ja juhendajaid kunstiopetaja Maire Noormaa kujundatud tänukirjaga ning edaspidises töös vajaliku raamatuga „Eesti rahvatantsu oskussõnastik“. Peo lõpetuseks ootasid osalejaid tantsurühma Hõbedane liikmed, kes pakkusid lastele vastlakringlit ja vastlakalja.

Folklooripäev tõi Puiga kooli saali palju toredaid esinemisi, kirevaid rahvarõivaid ja lustlikke lapsi. Loodan, et osalejad jäävad oma esivanemate traditsioone austama ja edasi kandma. Suur aitäh kõigile abilistele! Tänu sõnad ka folklooripäeva toetajatele: Võru Vallavalitsusele, Eesti Kultuurkapitalile ja Eesti Rahvuskultuuri Fondile.

SILJA OSS,

Puiga põhikooli õpetaja, 2009. aasta folklooripäeva korraldaja

Meie valla näitetrupid maateatripäeval

Toimus see 28. märtsil Rõuges, kuhu kogunes üle maakonna viis trupi. Vahva, et viiest kaks olid meie vallast. Puiga rahvamaja trupp (juhendaja Külli Vijard) on juba n-õ vana tegija, aga näitlemise harrastamiseks on aega leidnud ka Parksepa keskkooli õpetajad (eestvedajad Ulvi Mustmaa ja Airi Pütsep), kes peale maateatripäevade võtavad osa ka kooliteatrite konkurssidest.

Krabi külateater oli välja

tulnud kahe vahva lavastusega, kus elurealism ja värvikad karakterid trupi seekord parimaks tõstsid. Meie omadest mängisid puigalased „Massupoliitikat“, parksepalased „2009. Loovusega lamatise vastu“ ning tegid seda hästi. Tore, et vallas on peale kuulsa puhkpilliorkestri, koori, tantsurühmade ja ansamblite tegetsemas ka näiteringid.

Kokkuvõtte tegi

HELGI NOORMETS

Parksepa lauluansamblite täisedu

Elkõige tuleb märkida, et 12. Võrumaa vokaalansamblite konkursist Missos (toimus 12. aprillil) võttis osa 12 ansambli! Kolm neist olid Parksepalt ja kõik kolm osutusid ka oma grupi parimateks. Eakate ansambleid oli viis ja esikohta jagasid Vannamuudu (Helgi Noormets) ja Nursi trio (Alo Pihu). Naisansambleid oli kaks, paremaks tunnistati Parksepa keskkooli õpetajate ansambel (Silja Otsar). Ka segaansambleid oli kaks ja mõlema ansambli tase (meie Laanelill, juhendaja Maire Kobin ja Mõniste segaansambel) hinnati võrdseks ning kolme maakonna konkursile said edasi

mõlemad. Edasipääsejateks olid ka Vannamuudu ja õpetajate naisansambel. Kolme maakonna (Võru, Valga, Põlva) lõppvoor toimub sedapuhku 2. mail Lüllemäel, nii et vallahaval oleks asja pöialt hoida.

Žüriis istusid seekord Tartu meeskooride dirigent Alo Ritsing, Põlva muusikakooli direktor Ester Ratasseppe ja meie kultuurijuht Peeter Laurson. Korralduslik pool oli Missos traditsiooniliselt tasemel. Üritust juhtisid rahvamaja juhataja Eda Karin Luht ja vallavanem Lembit Sikk.

HELGI NOORMETS

Seekord õnnestus Vannamuudul esimeseks tulla neljandat korda. Foto MAIDU JAASON

Võrukeelne näitemängupäev Puiga põhikoolis

On märtsikuu ja kõik on pinevas ootuses. Kes ootab kevadet, kes majandussurutise lõppu.

Aga ühel grupil suurtel ja väikestel on ootused täitunud: 17. märtsil toimus Puiga põhikoolis juba üheksandat korda Võru-setu näitemängupäev.

Hoolimata kevadistest haiguspuhangutest ja muidu keerulisest olukorrast Eesti majanduses, kogunes Puigale seitse näitetruppi Võru- ja Põlvamaalt.

Osula PK lapsed olid kohe kaks pala selgeks õppinud. Kõige pisemad osalejad Puiga lasteaia Siilike mängisid julgelt ja väga ilusas võru keeles lugu „Kirgjä kana“.

Puiga põhikooli laste etteastes „Vaeslatsõ käsikivi“ mängisid Inge Varik, Gertu Teidla, Kerli Oja, Carmen Kuningas, Hendrik Nõlvik, Sten Märtin, Sven Rääim ja Martin Koppel.

Laste tegemisi laval vaatas sõbraliku pilguga kitmiskomisjoni, kelle arvamused võttis

kokku Helju Kalme. Tema sõnul, võis lavalt näha lugusid, mille vaatamisest villand ei saa.

Kuigi selle päeva eesmärgiks ei olnud kaugeltki mingit pingerida kokku panna, toodi välja trupp, kelle võru keel oli kõige ehedam ja näitlejameisterlikkus kõrgel tasemel. Selliseks trupiks kuulutas žürii Ruusmäe põhikooli, kelle ettekandes nägime näitemängu „Sulatsõluuq“.

Lisaks sellele valiti ka hää tütrik ja hää poiskõnõ vanuserühmadest I - V kl ja VI - IX klass. Esimeses rühmas oli selleks Vardi osatäitja lavatükist „Vanaq luuq“ ja see oli Alvar Udsu Mõniste põhikoolist.

Hää tütriku tiitli pälvis Hipp Saar Osula Põhikoolist, kes mängis mütäunot loos „Mütäuno pido“.

Vanema rühma hää poiskõnõ oli Osula põhikooli Karl-Kristjan Kari Matsi osatäitjana näitemängus „Viis pakikoist“.

Ruusmäe lavaloo oli aga

Noored võru keeles näitlejad.

pernaanõ, kelle mängimisega sai väga hästi hakkama Heidi Vallo. Temale kuuluski vanema rühma parima tüdruku auhind.

Helju Kalme arvates olid kõik lood huvitavad ja igast loost võis midagi enda jaoks üles kirjutada.

Päeva ilmestasis Puiga põhikooli laululapsed, Merili Murde lõõtsa- ja akordionilugudega ning Laura Hinn akordionilugudega.

Lisaks kõigele oli külla tulnud ka Puiga rahvamaja näitering oma looga „Massupoliitika“, nii

et nalja kui palju!

Päeva juhtisid 6. klassi poisid Hendrik Nõlvik ja Martin Koppel, kelle jutu sisse põimitud vanasõnadest võis nii mõnegi tõetera välja noppida. Helitehnikuna väänas nuppe kooli vilistlane Jaanus Karlson.

Traditsioonilise kartulitangupudru töid meile lauale kooli kokad Ülle ja Triinu, kiidusõnu said meie sisekujundus ning meened, mille eest kandis hoolt Maire Noormaa.

Suur tänu Merikesele, Küllile ja Helmotile, ilusa ja puhta maja tagasid meile Katrin, Aire ning Kaja!

Täna kõiki abilisi ja osalisi! Kohtumiseni X võro-seto näitemängupäeval!

Aitäh toetajatele: Võru vald, Eesti Kultuurkapital, Hasartmängumaksu Nõukogu, Kultuuriministeerium ning Võru Instituut

HELVE RUUL,
Puiga põhikooli õpetaja

Hea lugeja ehk mäletab, et eelmine valla leht kandis juubelinumbrit 70. Sel puhul (12. märtsil) paluti vallamaja kõik need, kes 12 aasta jooksul on oma kaastöödega aidanud lehte sisukamaks muuta. Anti üle tänukirjad ja meened ning peeti tulevikuplaane. Fotol ütleb vallavanem aitäh toimetajale.

Foto: MAIDU JAASON

Armastus ootab Võrumaal!

1. mai Võrus on üks tore päev, millega algab kevadine armastuseaeg! Algaval turismihooajal ootame inimesi Võrumaale armuma ja armastust otsima - leidma. 1. mail saate osa võtta aastatega populaarseks saanud kalapüügiõistlusest *Tööraha Kala*, mis sel aastal algab rongkäiguga orkestri saatel. Armastus käib ka kõhu kaudu!

Kirikuplatsi laadalt saab osta oma kallimale ainulaadse kingituse. Kirikuplatsi laadal avab minister Ivari Padar üle-eestilised mõttetalgud „Teeme ära! Minu Eesti”. Suudlemisvõistlusele on oodatud nii noored kui vanad, kes tunnevad, et armusade nende hinges elav on. Pealegi on Roosisaare puhkemaja pannud välja võitjatele auhinnaks suurepärase romantilise armupaketi kahele. Tänu Võru ja Põlva ettevõtjatele jätkub auhindu ka teistele osalejatele. Naudime armastuslaule ja südamlikke muusikat, aga ka salapäraselt Vastseliina armujooki. Isegi keskaja rüütel on kohal, et preiliseid ja daame põlvele võtta ning neile armusalme lugeda. Kõik ikka selleks, et hing kevadele ja tunnete avaneks ja süda rõõmustaks!

9.00 – Kalameeste registreerimine ja laada avamine Võru kirikuplatsil.

9.30 – Ivari Padari tervitus Võrumaale, tööraha kalarongkäik suundub orkestri saatel kalale.

10.00 – 12.00 – Kalapüük.

10.30 – Armulaulud kirikuplatsil, mis tähistavad armastuse aja algust.

10.40 – Võru Muusikakooli laste väike kontsert Kirikuplatsil.

11.00 – Ivari Padar avab „Teeme ära! Minu Eesti” mõttetalgud.

11.00 – Mekime armujooki ja tunnetame selle mõju, rüütel võtab neidusid põlve peale ja loeb armusalme.

11.30 – Armaja suudlemisvõistlus. Peauhind - romantiline armupakett kahele Roosisaare puhkemajas. Kohalikele ettevõtjatele auhinnad osalejatele.

12.00 – Maitseme kalasuppi kirikuplatsil ja Roosisaare silla juures.

12.00 – 15.30 „Teeme ära! Minu Eesti” mõttetalgud Kubija hotellis.

Oodatud on käsitöölised, turismitegijad, kalamehed ja kõik teised, kes endas kevadist armastust tahavad äratada!

Ürituse korraldajaks on Võrumaa turismiliit koostöös Võru maavalitsuse, Võru linnavalitsuse, Võrumaa arenguagentuuri, Võru vallavalitsuse, Vastseliina vallavalitsuse, käsitööühistu *Esi*, Võru Muusikakooli ja mitmete Võrumaa ja Põlvamaa ettevõtjatega.

Vaata www.visitvoro.ee ja tule võta osa!

Et laulud kõlaksid!

Euroopasisest piiriülest koostööd toetav Eesti-Läti programm on otsustanud finantseerida Võru Vallavalitsuse juhitud arendusprojekti „Laulvad naabrid”.

Lisaks Võru vallale osaleb Eesti poolt projektis Võru linn, Lätis on esindatud Jurmala ja Baldone linn ning Ogre maakond.

Projekti eesmärk on väärtustada kahe tugeva koorilaulumaa traditsioone ning toetada koori-

muusika arengut tänases päevas. Plaanis on ühised koolitused projektis osalevate omavalitsuste koorijuhtidele, noorte lauljate koorilaagrid: üks Eestis, teine Lätis, mis lõpevad kõigile avatud kontsertidega. Projekti raames on kavas lõpule viia Parksepa laululava remont ning hankida rahvuslikud esinemiskostüümid Parksepa keskkooli ja Võru Kreutzwaldi gümnaasiumi segakooridele. Projekti lõpetamine on kavandatud 2010.a sügisesse.

Ootame fotosid!

Valla lehes nr 6 (69) avaldasime palve (ja juhendi) osalemiseks fotokonkursil „Kodukotus Parksepa 2009”. Juhendit siinkohal korrata pole mõtet, sest selle leiab ka MTÜ koduleheküljelt www.kodukotusparksepa.ee. Käes on ilus kevad ja koos sellega ka võimalus ilusaid pilte teha.

Igatahes on komisjon kurb, kui ta konkursiks ettenähtud premiaraha peab mingiks muuks otstarbeks kulutama. Nii et – veel kord julget pealehakkamist ja head pildiõnne!

MTÜ Kodukotus Parksepa juhatus

Sündmused Võru vallas selle aasta aprillist – septembrini

Kuupäev	Kella-aeg	Sündmus	Toimumise koht	Täpsem info
4.aprill	20.00	Puhkeõhtu „Nalja nabani.....”	Parksepa kooli saalis	Hugo Prants 5189 662
5.aprill	13.00	Väimela päevakeskuse avamine	Väimelas, Kooli tee 2	Helgi Noormets 56156234
7.aprill	6.30	Valla koolide 1.-6.kl.õpilaste preemiareis Ida-Virumaale		Siiri Konksi 53091595
24.aprill	21.00	Jüriõhtu jooks	Navil ja Tagakülas	Ene Andrejev, Tarmo Timmi
30. aprill	20.00	Tervisekeskuse talvise hooaja lõpupidu www.vaimelatk.ee	Väimela Tervisekeskus	Brit Pikkuus 5624 6800
30.aprill	19.00	Kevadkontsert Tantsurühm Hõbedane 3!	Puiga kooli saalis	Küllil Vijard 5253 348
30.aprill	18.00	Volbriöö pidu	Parksepa	Piret Haljend MTÜ Kodukotus Parksepa
30 aprill		Heakorra- ja mõttetalgud	Kungla seltsimajas	Ene Andrejev 5298 394
1.mai	9.00	TÖÖRAHVA KALA Registreerimine 9.00 Võru Kirikuplatsil	Kalapüük Roosisaare silla juures	Hugo Prants 5189 662
8.mai	15.00	Vastuvõtt 2008.a. sündinud vallakodanike peredele	Vallamaja	Siiri Konksi 5309 1595
10.mai	16.00	Emadepäeva kontsert	Kungla seltsimajas	Ene Andrejev 5298 394
21.mai	18.00	Võru-Väimela maanteejooks	Võru-Väimela staadion	Rein Kaiv 5135 593
20.mai	14.00	Vastuvõtt valla koolide parimatele õpilastele	Vallamaja saalis	Siiri Konksi 5309 1595
30.mai	20.00	Kontsert-simman „Suvi südames” Esinevad M.-L. Ilus, K.Toome, J. Puusaag, R. Pehka ja ans. Seelikukütid	Parksepa vabaõhulaval	Hugo Prants 5189 662
31.mai	14.00	Meremilijooks	Navi seltsimaja juures	Tarmo Timmi 5534 073
1.juuni	11.00	Lastekaitsepäeva tähistamine	Puiga kooli saalis	Küllil Vijard 5253 348
		Koolide lõpupäevad www.puigapk.edu.ee www.parksepa.werro.ee		
16.-18. juuni		Seikluslaager valla lastele www.vaimelatk.ee	Jaani koolimajas	Brit Pikkuus 5624 6800
22.juuni	20.00	Jaanisimman	Parksepa vabaõhulaval	Hugo Prants
23.juuni	20.00	Jaaniõhtu Mait Maltisega	Navi seltsimaja juures	Tarmo Timmi 5534 073
27.juuni	11.00	VÕRU XVI tänavakorvpall	Võru linnas	Kalev Palo 5103 636
29.juuni- 24.juuli		Malev koostöös Võru Noortekeskusega	Jaani koolimajas	Anneli Mee 5631 6231
10.juuli	21.00	Pidu Teppo talus	Priidu Teppo talus	Priidu Teppo 513 5350
1.august	10.00 18.00	Perepäev - spordipäev Tantsumaraton	Parksepa vabaõhulaval	Hugo Prants 5189 662
7.august		Puiga külapäev	Puigal	Meelis Koppel 5298 393
9.august	11.00 15.00	Spordipäev Navi triatlon	Navil	Tarmo Timmi 5534 073
16.august		Rannapidu	Väimela järve ääres	Brit Pikkuus 5624 6800
26.august	11.00	Valla allasutuste töötajate õppepäev		Siiri Konksi 5309 1595
29.august		Noorteüritus „Hüvasti, suvi”	Parksepa vabaõhulaval	Hugo Prants
Juuli - august		Suvised korvpallilaagrid (Parksepa Spordiklubi)	Kurgjärve Spordibaasis	Kalev Palo 5103 636
1.sept.		www.parksepa.werro.ee www.puiga.edu.ee		
18.-20. september		Parksepa XVIII rahvusvaheline korvpalliturniir	Parksepa Spordiklubi	Kalev Palo 5103 636

Oivikud käisid Ida-Virumaal

Oivik on moodsalt öeldes üks eriti tark ja hea laps ja meie vallas on kombeks neid kevaditi tubliduse eest meele pidada. I–VI klassi oivikud viiakse ekskursioonile (seekord oli see juba kuuendat korda), VII–XII aga palutakse vallajuhtide vastuvõtte. Sel aastal 20. mail.

Ida-Virumaale sõitsid seekord kolmkümmend Parksepa ja kolmteist Puiga kooli õpilast, muidugi mõlema kooli õpetajad

ja giid Ulvi Mustmaa. Ent väga tublisid õppureid oli mõlemas koolis oluliselt rohkem. Nii tegid lapsed sõitjate kohta ise valiku ja Puigal arvestati ka seda, et kaasa saaksid just need, kelle vanemate võimalused klassiekskursioonist ei luba osa võtta.

Ekskursioon oli sisukas. Käidi Kuremäe kloostri, Kohtla-Nõmme põlevkivimuuseumis, Toila spaas (seal sai ujuda), Valaste joal ja Toila pargis,

kus omal ajal asus meie esimese presidendi suveloss (praeguseks sõdades hävinud). Tagasiteel korraldas giid Ulvi nähtu kohta viktoriini ja õpetajate oli rõõm kuulda, et kõigile küsimustele osati vastata.

Sõitjate hulgas oli kaks Parksepa oivikut, kes on kaasa teinud kõik seni toimunud kuus ekskursiooni. Tasub võtta eeskuju!

Vahendas

HELGI NOORMETS

Sarapuu, põõsas puu nimega

Tänavuse aasta puu on pigem küll põõsa väljanägemisega, ent sellegipoolest igati vääriline puu nime kandma. Tema nime päritoluks võiks pakkuda asjaolu, et tema peenikestest vitsadest saab sara ehk aeda valmistada. Tegelikult on põhjus aga hoopis muus. Nimelt meeldib sarapuul Põhja-Eestis kasvada piki põlluäärseid kiviaedu ja tarasid, mida seal kandis ka saradeks kutsutakse. Sealt ongi Põhja-Eestis levinud nimi sarapuu, seevastu Lõuna-Eestis aga pähklipuu või pähk-mepuu. Kasvuvormilt on sarapuu mitmetüveline põõsas, mis kõrgub harilikult 3 - 6 meetrini. Sarapuupõõsad on eriti kiirekasvulised meie viljakates salumetsades ja seda just esimestel eluaastatel. Pähkliid kandma hakkavad viiendal-kuuendal kasvuaastal. Põõsas võib kasvada mitmekümmne aasta vanuseks tänu pidevalt uuenevatele tüvedele. Sarapuu paljuneb seemnetega. Seemnete levikule aitavad kaasa talveks pähkliid varuvad ja neist toituvad loomad (kaelushiir, metssiga, orav) ning linnud (pasknäär, rahn, pähkli-mänsak).

Euroopas on sarapuu üks vanemaid kultuurtaimi. Teadaolevalt on Türgi aladel kaubeldud sarapuupähklitega juba 2300 aastat tagasi. Tänapäevalgi annab Türgi valdava osa sarapuupähklite maailmatoodangust.

Erinevalt kreeka pähklist on meie sarapuu vilj teline pähkel. Pähkli sees on seeme, mida igaüks on süüa proovinud. Mõnele tekitavad pähklid kerget allergilisi nähte, aga enamikule on need meeldivaks maiuspalaks. Kes ei ole ise pähklimetsas käinud, see võib-olla ei olegi saanud maitsta meie oma pähklit, sest poes müüdavad tuuakse kaugemalt sisse ja on tihti hoopis teist liiki sarapuude omad. Pähklitest valmistatakse kompekke, halvaad, šokolaadi, pähklisaia ja palju muudki, eelkõige aga pähkliõli. Pähkliõli on väga hinnatud paljude toidumeistrite juures, kuid seda kasutatakse ka kaunite värvide ning ilusa läike-

ga lakkide segamiseks.

Oma väärtus on ka sarapuu puidul, mis on punakasvalge, tihe, kõva ja äärmiselt elastne ning painduv. Sarapuulatte on kasutatud piirdeaedade (sarade) rajamisel. Siiski saab temast ka rohkemat. Kui sarapuu puit ära poleerida, jääb see väga kaunis. Seetõttu kasutatakse teda mööbli tootmiseks, väikeste ilu-esemete valmistamiseks ja kaunist materjali nõudvate viimistlustööde tegemiseks. Varem kasutati sarapuu jämedamaid vitsu tünnivitsadena, peenemad olid aga heaks materjaliks punutiste valmistamisel.

Sarapuule on varasematel aegadel omistatud kõikisugu väge. Rahva uskumustes võis saarapuu oks kaitsta välguloogi ja mürkmadude eest. Mõisate aegadel oli eestlastel kombeks sügise hakul pidada pähklipäevi ehk ühiseid pähklilkäimisi. Pähklipäeva kuulutas välja kohalik mõisnik ja sellega oli antud luba inimestel vabalt mõisametsas pähkliid varumas käia. Pähklipäeva mõte oli selles, et inimesed ei korjaks valmimata tooreid pähkliid. Nendest päevadest kujunesid tihti ka suured rahvapeod. Nii on teada, et 18. sajandil Otepääl peetud suurejoonelisest pähklipäevast (saksa keeles Nußtag) on sellele kohale antud rahvapärane nimetus Nuustaku.

Ka aiakaunistuseks pole see metsapuu paha. Temast saab tihedaid kaitsehekke, mis sep-

tembris annavad pealegi veel head maitsvat saaki. Võrratult kaunis on ilupuuna sarapuu punaselehine vorm, mille lehed on kogu aeg tumepunased. On olemas ka kollaseid ja lõhestunud lehtedega vorme. Ilupuuna on iga sarapuu väga kaunis kevadel õitsemise ajal. Tal on pikemad ja kaunimad urvad kui teistel Eesti puudel. Pähklite saamiseks on aretatud hulganisti hea toiteväärtusega suuri ja õhukese koorrega vilju kandvaid sorte.

Ja veel üks huvitav asi. Pähkliid käies olete kindlasti märganud, et osal pähklitest on pisike auk sees. Sellises viljas ei ole mingit tuuma. See on ühe väikese mardika töö. Nimelt pähklikärsakas muneb oma munad noore pähkli sisse, munadest kooruvad vastsed, kes hakkavad maitsvat sisu sööma. Lõpuks saab aga söök otsa ning nad närvivad end seni kaitsnud kestast välja ja alustavad oma elu järgmist etappi.

Metsakasvatjad peavad sarapuud tihti küll ebasobivaks konkurendiks metsa peapuuligile ja viljakates kasvukohtades kuuse ja männi kasvu segavaks.

Kuid samas ei tohi me unustada, et Eestimaal looduslikult kasvavatest puudest on sarapuu ainuke, mille vilju inimene toiduks kasutab.

Loodame, et sarapuu aastal tuleb ka hea pähkliasta.

AGU PALO,
RMK Võrumaa metskonna
metsaülem

Me ise ilutegijad

Märtsikuu viimasel nädalal toimus taas juba traditsiooniliseks saanud käsitöönäitus (vallamaja saalis) nii väikestele kui suurtele ilutegijatele. Sest käsitöö on ju üks ilus asi!

Ka seekord sai saal kauneid esemeid täis ja külastajaid jätkus ka. Neid käis üle kuuekümmne ja külalisteraamat kirjutati kiidusõnu täis. Seekord näitasid oma töid Aasa Haug, Emilie Tamm, Carmen Küngas, Helbe Lang, Marve Kornel, Eeva Jänes, Aita Voitka, Helgi Johanson, Alla Tasso, Elfriede Vill, Siiri Seeder, Tiiu Repp, Maie Pikker ja Kalju Kõoleht. Oli kudumeid, rahvarõivaid, lapitöid, linikuid ja rahvariide võõsid (viimaste autoriks ainuke meesosavõtja

Kalju Kõoleht).

Kõige nooremad osavõtjad valla kolmest lasteaiast (Puiga, Väimela, Parksepa) olid valmistanud hulgaliselt mitmesuguseid vahvaid esemeid ja joonistusi. Osalesid ka Järve kool (valla laste töödega), Parksepa rahvamaja lastering ja sama rahvamaja kunstiring. Kahjuks jäid seekord eemale valla mõlemad koolid.

Lõpetamisel said lapsed töötasuks kommikoti, täiskasvanud aga tänukirja ja käsitööalbumi. Küsimusele, kas seda näitust on ka järgmisel kevadel vaja, kõlas vastuseks üksmeelne „jaa“! Nii et nõi näppu ja plaanid uuel näitusel esinemiseks valmis!

Valla Kodukaunistajate
Ühendus

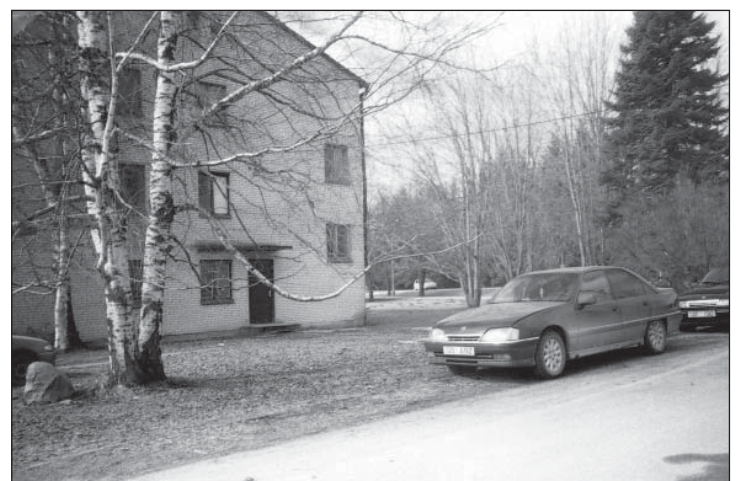
Väimela sai päevakeskuse

Eks kohalik rahvas teab Pille poe ja Väimela sidejaoskonnaga ühes majas asunud endisi apteegiruumi (vahepeal oli seal ka riidepood), mis nüüd remondituna ja kenasti sisustatuna on saanud kohaks, kus Väimela eakam ja miks mitte ka noorem rahvas saab mitmesuguseid tegevusi harrastada. Et sellise koha järele vajadus oli, tõendab asjaolu, et juba enne avamispäeva oli Koidu Liibertil (ruumis on kangasteljed) üks vaip valmis kootud ja teine pooleli. Enne avamispäeva lõpetas seal proovi ansambel Laanelill (Maire Kobin), kes avapüü oia lauludega kaunistas.

Keskuse avasid vallavanem Georg Ruuda ja volikogu esimees Priit Süüden, kes töid keskusele kingituseks kella ja soovisid, et kenad ruumid leiaksid usinat kasutamist. S.o et keskus ei jääks

tühjalt seisma. Seega täitis praegune valda juhtiv valimisliit ka lubaduse Väimela rahvale selline keskus avada.

Tervitasid ja kingitusi töid valla pensionäride nõukogu, Parksepa rahvamaja ja mitmed tulevased keskuse kasutajad. Kingid anti üle keskuse perenaisele Aivi Raagile (tel 5190 8899), kelle poole tuleb pöörduda, kui keegi tahab midagi korraldada. Kuna keskuses on televiisor ja videosüsteem, saab vaadata valdas toimunud ürituste videosid (neid on päris palju). Kõne all oli ring käsitööhuvilistele, kohutised huvitavate inimestega, võimalus lugeda ajalehti, ajakirju jne. Vaja on ainult pealehakkamist.

Päevakeskuse maja Väimelas aadressil Kooli tee 2.

Natuke nalja ka

Noppeid haiguslugudest

☐ Patsient paranes ravist hoolimata.
☐ Teeme kliendist koopia ja anname kaasa.
☐ Parema kõrva kasutamine vasakul pool ei ole soovitatav.
☐ Ägeda kae tõttu mõlema silma eemaldamine.
☐ Seostab oma seisundit sellega, et on maganud, hingamisteed teki all.
☐ Patsient kukkus ja lõi ära vasaku pea. Kirurgiga konsulteeritud.
☐ Omal käel umbes kümme tundi tagasi peksa saanud.
☐ Üldine seisund hea, antud hetkel surnud.
☐ Vasak silm on pärast kae-

operatsiooni hakanud rippuma.
☐ Patsient saabus kell 13.09 kiirabisse, kus olevat saanud kuuli kuklasse.
☐ Neeruvaagnasse pääseb nüüd hästi. Käime seal ringi ja vaatame. Kontroll kolm nädalat.
☐ Palju pahkluid mõlemas jalas, rohkem aga vasakus.
☐ Patsiendi kuulmine on oluliselt halvenenud. Tegelikult ei kuule ta vasaku silmaga üldse.
☐ Rindu saab hästi katsuda.
☐ Lebab lillekaupluse ees ja tõmbub krampi.
☐ Retsept vajadusel ära süüa.

Ajakirjast Elukiri

Parksepa keskkoolis oli koduloopäev

Sedapuhku juba üheksandat korda. Sel aastal valla elutöö preemia pälvinud staažikas õpetaja Ilme Vahtra, on viimaste aastate vältel pühendanud oma jõu ja energia kooli ja kodukoha ajaloo jäädvustamisele. Tegutseb (ja täieneb) koolimuseum, toimuvad koduloopäevad-konverentsid, valminud on mahukas kogumik „Kodukandi radadel“, mis kindlasti peaks saama raamatuks.

Koduloalane tegevus on koolis populaarne. Seekordsel päeval (23. aprillil) esines 17 õpilast uurimuslike ettekannetega (juhendajad-õpetajad Ilme Vahtra, Malle Puolakainen, Kaja Vodi, Liia Luiik), omaette programmiga „Märka ja aita“ tervelt üheksa nooremklassi I-VI-ni (juhendajateks klassijuhatajad). Keskkooliklasside teemadeks olid „Eestist ja eestlastest“, „Vä-

liseestlased idas ja läänes“, „Jan Rahman ja tema luule“, „Setud Eesti Vabariigis“, „Eesti mõisad“, „Üks talu – Eesti ja eestluse hoidja“ ning mitmed isikulood.

Konverentsi lõpul tänati ettekandjaid ja kevadviktoriinist osavõtjaid. Täna ka juhendajaid.

Koduloopäevast võtsid külalistena osa Forseliuse Seltsi esimees Madis Linnamägi, omaaegne Parksepa talu peremees Endel Härmat ja luuletaja Jan Rahman.

Koduloopäeval esines ka ansambel Vannamuudu.

HELGI NOORMETS

Uudiseid Teravmägedelt

Siin 79. laiuskraadil, maailma põhjapoolseimas inimpüüasustuses Ny-Alesundis, hakkab kevad end tasapisi ilmutama.

Päikese tervituspidu on juba nädalaid tagasi maha peetud ja nüüd on ta end üha kõrgemale horisondile vinnamas.

Virmaliste viimased tant sisklused on nüüdseks möödunud. Päikesekuma ei lahku enam horisondilt hetkekski. Erinevalt meie kevadest ei anna pakane siin armu. Teravmägedel ongi kõige külmemaks kuuks märts. Ööd on selged ja termomeetri pügal langeb sageli alla 30 miinuskraadi. Soojust ja lumesulamist tuleb siin veel mõnda aega oodata.

Valguse rütmis hingab ka siinne elusloodus. Talviselt väike umbes 35 elanikuga küla kasvab suveks saabuvate teadlaste tõttu paarisaja elanikuga linnakeseks. Nende saabumiseni on siiski veel aega, mis laseb nautida polaarmaailma igavikulist vaikust. Vaikust, millest meie loodud maailmas on saamas üha haruldasem loodusvara.

Esimesed linnud on end ilmutamas. Peamiselt on need põhja-tormilinnud, kes fjordi kohal tuulte rütmi aimates hõljuvad. Aga fjord ise on viimaste pakasepäevadega jäätunud. Seda pärast kaheaastast vaheaega. Nüüd saavad hülged jälle lõpuks

jääle puhkama ronida. See puhkehetk on aga üks maailma ohtlikumaid, sest kus on hülgeid, seal liigub ka jääkarusid.

Siinses Kongsfjordis oli jäätumise algusest möödunud vaid päev-kaks, kui olidki jääkarud platsis. Ja ega siis jääkaru uudishimu vaid hüljestega piirdu. Ikka on vaja piiluda ka selle kahejalge naabri tegemistesse. Nii on konfliktid paratamatud. Kuid usun, et pole meist kummalgi halbu kavatsusi teineteise suhtes. Ei saaks inimesest jääkarule head kõhutäit (napi rasvaga, nagu me oleme!) ja siinse inimasuka jaoks poleks midagi kahetsväärsemat kui hukata karu tema omas kodus. Selle vältimiseks on vajalik õigeaegne ennetustöö, mida ka juuresolevalt pildilt näete. Muidugi pole tegemist jahiga, vaid järjekordse peletuskampaaniaga. Sedapuhku otsustas aga jääkaru põgenemise asemel miskipärast minu suunas liikuda.

TIMO PALO
jääkarude maalt

Nansen jälgedes üle Gröönimaa

(Algus valla lehes nr 5/68)

Jõudnud jaama lähedusse, tajume, kui väikesed me selle hiiglasliku karkudele rajatud metallmonstrumi kõrval oleme. See ehitis mõjub siin keset liustiku lausa kosmilisena või justkui mingi ulmeteosest välja lõigatud leheküljena. 1988. aastal, kui jaam hüljati, tehti seda ilmselt kiirustades ja maha jäeti kõik, mis ei vääriinud kaasavõtmist. Nii on siin laoruumid täis iga-sugu vidinaid, köögid ja sahvrid pungil toidukraami, baaris lõhkikülmunud õllepudelit ja kokakoola purgid, laudadel vedelemas ajakirjad ja taldrigid. Tekib mingi ebamaine tunne seal pealambivalgel ringi kolades. Kunagi võis selles hoones elada-töötada ühekorraga kuni 60 inimest. Leiame mõned vajalikud poldid ja keermelatid tüki, mis oma läbimõõdult sobivad suusasaapa ninasse. Öhtul asume parandustööde kallale ja saame selle peagi tehtud. Pistame kotti veel kolm polti varuks.

Edasimineku üle otsusab ilm

Järgmisel päeval on aga see veel hullem, nii et nähtavus väheneb iga tunniga. Ilmaprognoosid lubavad hullematki, sest ka baromeetri näit langeb pidevalt. On selge, et tuleb paigale jääda ja oo-

data. Öhtuks on asi juba nii hull, et enam ei seleta silm paarikümnele meetrilegi. GPS on pidevalt taskus, kui kahe telgi vahel käime. Korra pidimegi selle abi kasutama, sest ühtäkki halvenes nähtavus nii, et kaldusime sadakonna meetri jooksul oma teest sedavõrd kõrvale, et oleksime eksinud ja teab kuhu kadunud. Tuule kiirus on tõusnud üle 20 meetri sekundis. Tuiskab märga jäist lund, mis meie riietega kokku puutudes hetkega jäätub. Järgnev öö ja päev toob tormile veel jõudu juurde. Tuul paisub esialgu 30 ning siis koguni 40 meetrini sekundis. Nüüd on selge, et meid on paigale sundinud kardetud Gröönimaa *pitera*. Telgist välja pole enam asja, sest püstiseimine on raske ja kui sekundikski välja minna, siis topitakse sind ülepeakaela lund täis, kuigi tormijope ja -püksid on suletud äärmise põhjalikkusega.

Väljas ei saa isegi öieti hingata, sest tuule surve ja lumest paks õhk muudavad selle võimatuks. Lebame telgis ööpäeva. Tuul on nii vali, et teineteisega rääkimiseks peame karjuma. Telk rapub ja väriseb, nagu ähvardaks kohe ribadeks laiali pudeneda. Poeme kõhedusega sügavamale magamiskottidesse. Me ei tea, kuidas läheb Loul ja Markil. Alles pärast tormi raugemist kuuleme, et neilgi oli probleeme omajagu.

Lumi tungis telki ja ustest ei pääsenud enam välja. Nii olid nad sunnitud traktorit kasutama, et telgi ümbrus lumest jälle vabastada. Nende seadmed mõõtsid tuult enam kui 40 meetrit sekundis, mis oli uus rekord baasi ajaloos.

Pärast kolme päeva paigalolekut oleme puhanutena taas valmis retke jätkama. Nüüd rühme innustatult edasi meie reisi lõpp-punkti tähistava liustikuserva poole. Järgnevad päevad mööduvad kui suusamaratonid: 51 kilomeetrit, 59 kilomeetrit jne. Päevatekonnad kanduvad üha enam öösse, ulatudes 17 tunnini. Tunnetame maa lähedust ja see innustab pingutama.

2. juunil, retke 25. päeval, näeme lõpuks taas silmapiiril mägesid. Maa paistab ja see teadmine päästab valla võiduka karjatuse. Istume ning naudime hetke ja vaadet. Teame, et peagi oleme all liustikuserval ja saame taas tunda tõelist maapinda oma jalge all. Jäänud on veel vaid allalaskumine, mis meie teada saab olema mõnus ja nauditav. Anname paaristõugetega hoogu ja lausa lendame edasi. Kuid just sellest oodatud kergest lõpplahendusest kujuneb tegelikkuses kogu retke pingelisim ja raskeim osa.

TIMO PALO
(Järgneb)

Looduses on ärkamise aeg asendunud jõudsa kasvuperioodiga

Võrreldes paari eelnenud kevadega on taimede, looma- ja linnuriigi esindajate käitumises märgata suuremat ettevaatlikust. Esimesed rändlinnusalgad külastasid pesitsuspaiku küll kevadkuu keskpaiku, kuid naasid ilma jahenemise eel avatud rannikuvete lähedusse. Lepad ja sarapuud alustasid tollemist märtsikuu lõpupäevil ja paiseleht sai oma õiesilmad avada alles 6. aprillil, kui lumekoorik teepervedelt sulanud oli. Pikaldane temperatuuride tõus lasi nii vahtralt kui kaselt mahla koguda enam kui kahe nädala vältel. Säaski, kärbsed, liblikaid

ja kooreüraskeidki on lendlemas vähem kui paar kevadet tagasi. Kevadtalvise lumerohkuse tõttu on põldude ja karjamaade kuumamine aeglasem, mistõttu maa-harimistöde ja metsataimede istutamise saab algust teha alles pärast jüripäeva.

Tänavuse kevade silmapaistvam puudujääk ilmneb päikesepaiste nappuses. Pilved on Eestimaa taevalaotuses domineerinud juba möödunud aasta jaanipäevast saadik. 2005. ja 2006. aastat meenutades säras päike märtsis ja aprillis tõusust loojanguni mitu nädalat järjest.

Vanarahva tähelepanekutele

toetudes julgen väita, et jaheda aprilli järel, mil hanged metsa-äärtest visalt sulavad, tulevad soe suvi ja sügis. Erandiks siinjuures võib tuua vaid 1987. aas-

tat, kuid tookord oli talv eriti karmilt külm.

Kuna kevad areneb tasa ja targu, loodan, et ilmataat säästab nii põllu- kui aiasaadusi öökül-

madest viljapuude öitsemise aegu.

16. aprillil
PEEDU PALM,
ilmavaatleja

2008/2009.a talvekuude ilm

KUU	Oktoober			November			Detsember			Jaanuar			Veebruar			Märts		
DEKAADID	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III
Keskm õhutemp °C	+8,6			+2,5			-0,8			-3,4			-4,8			-0,4		
Dekaadi max	14,2	13,3	14,3	9,1	11,9	5,2	6,6	2,8	2,3	3,0	5,2	2,6	3,3	1,9	3,5	3,9	6,1	5,4
min	-0,8	4,8	1,8	-6,6	-4,5	-5,2	-7,5	-9,7	-10,5	-24,2	-7,5	-17,0	-18,6	-13,8	-15,0	-14,0	-8,8	-14,2
Sademeid (mm)	92,4			55,4			53,3			41,9			25,8			39,8		
Lumikatte max kõrgus (cm)	-	-	-	-	1	28	12	10	6	20	8	16	10	14	20	24	20	25
Õhurõhk max	766	763	768	776	763	760	763	773	780	763	772	775	775	770	772	766	767	758
min	739	743	747	758	729	712!	742	753	748	745	751	747	745	754	746	745	751	740
Tuule vald. suund	lõuna	edela	lõuna	edela	edela	muutl	kagu	kagu	lääne	muutl	edela	muutl	ida	põhja	kagu	ida	lõuna	loode
max kiirus m/s	14	15	18	16	17	22	12	10	11	15	15	8	8	10	13	8	8	12
Päikeselisi päevi (kokku 126)	4	3	2	3	2	1	2	2	1	5	1	1	3	1	1	3	2	5

* Lumikate püsis põldudel 5. detsembrist 6. aprillini, seega neli kuud järjepanu kordagi täielikult sulamata.

* Pakasekraade esines vaid kolmel ööl ja sedagi mitte alla -25° C.

* Masendavalt vähe oli näha päikest. Pilved ei hajunud ka kevadtalvel.

* Meelde jäävad suur lumetuisk 23.-24. novembril ja lumine märtsikuu lõpudekaad, kus keskmine lumikate metsalagendikul üle 30 cm ulatus.

* 23. novembril vaatlusaastate madalaim õhurõhu näit Kahlojal 712 mmHg.

* Sagedasti esines jäidet ja libedust kruusastel kõrvalteedel.

Jäätmemajandusest

Võru Vallavalitsus viis läbi avaliku konkursi „Ainuõiguse andmine korraldatud jäätmeveoks.“

Konkursist võttis osa neli jäätmekäitlusega tegelevat firmat (AS Gleanway, Jõgeva Elamu AS, PKM Grupp OÜ, Ragn-Sells AS).

Madalaimaid konteinerite tühendamise pakku Ragn-Sells AS, kes võitis ka konkursi.

Vallavalitsus tahab kõigile meelde tuletada, et kõik majaoomanikud peavad liituma korraldatud jäätmeveoga (ka need,

kellel siiani puudub prügiveo leping).

Elanikega jäätmeveolepingute sõlmimise aegadest ja kohtadest antakse teada valla kodulehe ja ajakirjanduse kaudu.

Too ohtlikud jäätmed ära!

Ohtlike jäätmete, romuelektronika ja vanarehvide kogumising toimub laupäeval, 23. mail.

Kogumisringi ajakava:
10.00 – 10.30 Puiga külas koolimaja juures
10.45 – 11.30 Kose alevikus endise teedevalitsuse kontori ees
11.45 – 12.30 Väimela alevikus Tervisekeskuse parklas
12.45 – 13.30 Parksepa alevikus kaupluse juures
13.45 – 14.15 Navi külas kaupluse ees parklas.

MERLE TARREND,
 Valla keskkonnaspetsialist

Eesti ja Läti ühine spordiprojekt

Eesti-Läti programmi abivahenditest on lähiajal käivitumas spordiprojekt „Cross border ball“, milles osalevad peale Võru ja Lasva valla veel Aluksne rajoonist Liepna, Ilzene, Alsviķi, Zeltiņi, Anna ja Ape linn.

Projekti eesmärgiks on edendada pallimängude traditsiooni naaberriikide vahel.

Projekti rahastab Euroopa Regionaalarengu Fond läbi piiriülese koostöö Estonia-Latvia programmi.

Võru valla projekti maht on 86 250 eurot. Projekti abil hangitakse spordiinventari ning spordisaali sisustust, toimuvad erinevatele alagruppidele (õpilased, täiskasvanud, veteranid, puuetega inimesed) korvpallivõistlused, koolitust saavad korvpallitreenerid ning toimuvad õpilaslaagrid. Programmi

Mängu tulemus Antsla vald - Parksepa oli 69 : 67. Väga napp allajäämine oli tingitud paljus ebaõnnest löpuminutitel. Mäng toimus 11. aprillil.

Foto: Toomas Hütt

sekretariaat on projektile oma heakskiidu andnud ning hetkel vaatab taotlust läbi seirekomitee ning lõplik rahastamisotsus peaks tulema lähiajal.

Projekti keeleks on inglise keel.

INGE VILL,
 Võru Vallavalitsuse arendusnõunik

Kasulikke meeldetuletusi kahe rattaliste sõidukite juhtidele

Koos kevade saabumisega lisanduvad teede-tänavatele mootor- ja jalgrattad ning moopedid. Alljärgnevalt tuletame nende sõidukite juhtidele meelde kõige olulisemad reeglid, mida tuleks meelde pidada.

Arvesta, et kahe rattalise sõiduki juht on autoga võrreldes alati nõrgem pool. Olenemata sellest, kes on õnnetuses süüdi, saavad reeglina raskeid vigastusi ikka kahe rattaliste sõiduvahendite juhid.

Lapsed vanuses kuni 10 aastat tohivad jalgrattaga sõita õuealal ja kõnniteel ilma jalgratturi juhitudustusega, kuid ei tohi sõita sõiduteel. Lapsed vanuses 10 kuni 15 aastat tohivad õuealal sõita ilma juhitudustusega ja kõnniteel sõita siis, kui see on

lubatud märgiga „Jalgratta- ja kõnnitee“. Teepeenral ja sõiduteel tohivad nad sõita ainult siis, kui kõrval ei ole jalgrattateed. Kaasas peab olema ka liiklemisohutust tõendav juhitudustus. Lapsed vanuses üle 15 aasta tohivad sõita ilma juhitudustusega nii jalgrattateel kui ka sõiduteel.

Mopeedijuht peab olema vähemalt 14-aastane ja tal peab kaasas olema liiklusekirja tundmist tõendav tunnustus. Mopeedijuhil ja tema sõidukil sõitjal peab olema peas kaitsekiiver.

Sõites pimedal ajal peab jalgrattal põlema ees valge ja taga punane tuli. Viimast võib asendada punast värvi helkur. Mopeedil peab sõites ees põlema

valge tuli.

Enda ohutuse tagamiseks on soovitatav jalgratturil pimedal ajal kasutada kollast helkurvesti ja jalgrattal taga vilkuvat punast tuld, päevasel ajal aga eredavärvilisi riideid (neoonkollane või oranž). Seda eriti, kui liigeldakse maanteel. Kuigi kiivri kandmise kohustus on ainult mootorratturitel ja mopeedijuhtidel, soovitakse kiivrit ka jalgratturitele.

Ka autojuhid peaksid liigeldes olema väga tähelepanelikud kahe rattaliste sõiduvahendite juhtide suhtes, sest tegemist on nõrgema ja vähekaitsitud poolega. Kuna enamik mopeedi- ja jalgrattajuhte on noorukid, soovitakse lapsevanematel jälgida, kuidas lapsed liikleavad, ning kontrollida, kas nad kasutavad turvavarustust.

Vaid vastastikune tähelepanu ja hoolimine aitab vältida õnnetusi. Kui märkad liikluses midagi halba, informeer sellest kindlasti politseid. Üheskoos saame muuta liikluse turvalisemaks. Infot liikluses toimuva kohta võid edastada Lõuna Politseiprefektuuri liiklusliinile telefonil 14900.

Ohutut liiklemist ja ilusat kevade jätku!

TÕNIS RÄIM
 vanemkonstaabel
 Võru politseijaoskond

Liiklusõnnetuse sündmuskoht

Autor: Võru politseijaoskond

Tähelepanu! Valmis olla!

Aeda!

Üks uus asi – rohevahetus

See on Aiaklubi poolt 2007. aastal alguse saanud aia – ja taimehuviliste kokkusaamine, mille käigus vahetatakse omavahel või antakse ära oma aia või kodu ilu- ja tarbetaimi, istikuid, seemneid, sibulaid, juurikaid. Vahetada või ära anda võib kõike, mis aiandusega seotud.

Võrumaal pole siiani rohevahetust toimunud, aga kindlasti on palju huvilisi, kel soov midagi vahetada. Või on tekkinud ülejääke, millega ei oska midagi peale hakata. Nii tekkis mõte korraldada rohevahetus ka Võru kandi rahvale. Samas on see hea võimalus Võrumaa aiahuviliste kokkusaamiseks ja omavaheliste kontaktide sõlmimiseks, sest mõnel võib olla üle just seda, mida teine on aastaid ihaldanud.

Võru kandi rohevahetus toimub Puiga kooli pargis pühapäeval, 7. juunil kell 10 – 13.

Aiaklubi on paika pannud mõned rohevahetuse põhireeglid.

* Rohevahetus on TASUTA. Kaasavõetud taimi, paljundusmaterjali jm võib ainult vahetada või laiali jagada, mitte müüa.

* Kokkuleppel Aiaklubiga võib oma taimi müüa ainult rohevahetust korraldava või enda

pinnal võõrustav taimekasvataja või ettevõtte.

* Rohevahetusele võib kaasa võtta kõike, mis üht rohenäppu huvitada võiks: ilupõõsaid, püsililli, nüüd kevadel ka suvelillede ja köögiviljataimi, seemneid, istikuid, sibulaid-mugulaid jne. Aga miks mitte ka lillepotte, taimekaste, tööriistu ja näiteks aiandusajakirju või –raamatuid.

* Kindlasti tuleb kaasa võtta kirjutusvahend ja märkmepaberit või kleebitavaid nimesilte taimepakendite märgistamiseks. Ainult esialgu tundub, et kõik jääb meelde. Ka võiks varuda vanu ajalehti ja karpe –kaste, et taimed saaksid turvaliselt pakitud ja koorem autot ei määriks.

* Rohevahetusele on tere tulnud needki, kel oma aiast veel midagi ära anda pole.

* Lähema info saamiseks helista numbril 53 989805 või kirjuta yller@puigapk.edu.ee.

Meiliaadressile võiks saata võimalusel saata ka nimekirja aiakauba kohta, mida soovitakse saada või mida endal pakkuda on. Katsume jõudumööda vahendada ja vahetajaid kokku viia.

Valla Kodukaunistajate Ühendus

Aiasõprade reisiinfo

Traditsiooniline kevadreis Riiga toimub 30. mail väljasõiduga kell 5.45 Parksepalt, kell 5.50 Väimelast ja kell 6.00 Võru maavalitsuse eest kirikuplatsilt. On tarvis eelregistreerida (tel 78 50 477, 56 156 234). Programm: Baltzersi puukool, aiandusmess, Riia turg, Lido, Sigulda, kojusaabumine ca kella 20 paiku.

Ootame eelregistreerimist ka (siis teame, kui suurt bussi on vaja) 13. juunil toimuvale päevasele aiandusreisile (Savisaare sibullillede kollektsooniaed, firma Aiasõber, Kähri kollektsooniaed).

Väljasõit kell 9 hommikul vallamaja juurest.

Valla Kodukaunistajate Ühendus

LOODUSLIKUST MATERJALIST MEENE

MTÜ Siksali Arendusselts kutsub Võrumaa koolide õpilasi osalema looduslikust materjalist meene valmistamise konkursil, mille parimaid töid erinevates kategooriates autasustatakse. Lisaks auhindadele korraldab MTÜ Siksali Arendusselts oma ruumides võistlustöödest ka näituse.

Konkursi eesmärk on saada õpilastelt originaalseid ideid looduslikust materjalist suveniiride valmistamiseks. Nõuded konkursil osalevatele töödele:

- kasutatakse vaid looduslikke materjale
- materjalide kasutamine ei tohi kahjustada loodust
- võimalik kasutada meenena, kingitusena, suveniirina vms.
- Võistlustöö juurde lisada kirjeldus: milliseid materjale on kasutatud, valmistamiseks kulunud aeg, kasutamise eesmärk/otstarve, juhendaja, kool, kontaktandmed (aadress, telefon, e-post)

Tööd palume tuua või saata hiljemalt 15. maiks 2009 aadressil:

MTÜ Siksali Arendusselts

Jüri 32a II korrus

65609 VÕRU

(Väljaspool tööaega saab tööd jätta ka Hermes Külalistemaja valvelauda)

Lisainformatsioon:

Gerli Pähn, projektiassistent, MTÜ Siksali Arendusselts, gerli@siksali.ee, 5354 0070, 78 21266

Ootame teie aktiivset osavõttu!

Konkursi korraldamist toetab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Õnnitleme!

Head soovid ja mõtted
on nagu sillad,
mis ühendavad inimesi.
Palju õnne!

60	
SIRJE RÖÖBING	9.05
AGU KOOP	11.05
AIMA FRANTSUZOVA	14.05
KÜLLI PIHO	14.05
MATI KÜLAASE	15.05
REIN SAPP	18.05
KADRI PÄHN	19.05
ALEXANDER PRISHCHEPA	1.06
ANTS HAAK	19.06
LAIVI HILLEP	21.06
VELLO RUNTHAL	24.06

65	
VELLO MIKSON	5.05
MAIE KALLAS	20.05
VÄINO REPP	30.05
MADIS LAANE	15.06
VALDUR ORG	20.06
JÜRI KIKKAS	26.06
ARNO OJA	26.06
VÄRDI MÄEOTS	30.06

70	
ALBERT TYAPUSHKIN	17.05
AINI TRAAGEL	30.05
JAANO MÄEOTS	12.06
HELMİ LEPASAAR	22.06
ELVI KALLAS	28.06

75	
ELVI MEEMA	1.05
HEINO REIDLA	9.05
AINO POST	10.05
RAUL AUSMAA	13.05
MATI RUUBAS	27.05

80	
OKTREV RAUDBERG	7.05
ELGI PAAKSPUU	15.05
ANNA TRUIJA	29.05
SENNI ANDRUSSE	10.06
JAAN VAHTRA	13.06

85	
IDA KOOBAKENE	11.05
AINO STALDE	29.06

90	
AMANDA ORRO	24.06

92	
VILBERT VESPER	6.05

93	
ARTUR MÕTS	3.06

Surume kätt, Eino Peedel!

Juubel on elu verstapost, mille juures peatatakse ja vaadatakse tagasi. Ja hea on, kui tagasi saab vaadata pikale ja sisukale elule, millesse on esmajärjekorras mahtunud palju armastust kodukandi ilusa looduse ja aiailu vastu. Selle tõendiks on Väimela järve ääres asuv kaunis koduaed, mida on külastanud arvukad ekskursioonid ja mida on kahel korral tunnustanud Eesti president. Et praeguse Võrumaa Kutsehariduskeskuse ümbrus on just selline, nagu ta on – s.o kaunis ja eeskujulikult heakor-

rastatud, tuleb suuresti lugeda juubilar Eino teeneks, kes selle tegevusega algas tollase Väimela kooli direktorina töötades ja hiljem projektjuhina jätkates. Asendamatu liige on juubilar ka nii maakonna kui valla heakorralomise komisjonide koosseisus.

Soovime õnne! 70 ei ole vanus, mis tähendaks, et nüüd on kõik tehtud. Jõudu ja head tervist ikka samas vaimus jätkamiseks!

Vallarahvas ja valla ajaleht, sõbrad, tuttavad, endised õpilased ja lähedased

Manala tee on lahkunud

Üks teekond on lõppenud,
teist valgustavad tähed...

JAAN KAKIT	1.05.1916 – 22.02.2009
MILDA JOHANSON	13.10.1913 – 24.02.2009
MATI PIIRIMÄGI	11.01.1950 – 3.03.2009
VALVE SAKS	2.04.1945 – 11.03.2009
VALDEKO ONNO	31.05.1935 – 10.03.2009
VALENTINA LANG	22.04.1937 – 21.03.2009
KALEV PIKK	10.04.1950 – 22.03.2009
LEIDA ORRO	4.01.1926 – 29.03.2009
ESTER KIRS	5.05.1933 – 1.04.2009
GALINA FEDOROVA	23.12.1933 – 30.03.2009
PEETER ILVES	25.10.1923 – 6.04.2009
LUDVIG JÕEMETS	23.08.1932 – 11.04.2009
ELFRIEDE REIMAN	2.06.1927 – 13.04.2009

Kalju Aasrand

24.12.1933 – 19.04.2009

19. aprillil lõppes laulumehhe, pillimehe, tubli postimehe ja lihtsalt hea inimese Kalju Aasranna maa-pealne elutee. Kolepi segakoor, kus Kalju suure osa elust asendamatu lauljana meeste reas seisis, on sügavas leinas.

Saadab meid kajana sinu hää, paelub veel hinge ta kõla...
Puhka rahus!

Kodukandi rahvas,
Kolepi koori lauljad

Kolepi küla ajaloost

(Algus lehes nr 69)

Peaaegu sajandipikkune elu

Hilda Hallop 1910–2007

Meenub üks päikesepaisteline varasuvine keskhommik Aiaorus. Naabriperenaine Hilda kogus lehmadele ninaesist. Midagi pidi alati söimes olema, et loomad karjamaalt tulles paremini oma koha laudas leiaksid. Tol ajal olid talulaudad loomi täis. Nende eest hoolitsemine nõudis vaeva ja hoolt, aga perenaised tegid seda endastmõistetavalt.

Orust koju minnes võttis ta kaasa ka mõned nurmenukuõied. Neid vaasi asetades oli ta näol naeratus. Hilda ja minu ema Anna Johanna olid eakaaslased. Neil oli palju ühiseid noorusmälestusi. Hilda tütre Helvi ja Evi olid minust mõned aastad nooremad. Olin nendega lapsepõlves palju koos.

Hilda sünnikodu oli Räpo külas, meie külast umbes kilomeetri kaugusel.

1935.a abiellus ta Albert Hallopiga Soe külast. Laulatus toimus Rõuge kirikus, pulmapidu peeti Räpo ja Otsa talus. Pidu Otsa talus meenutas Ludvig Raudsepp nii: „Vanaisa Lõvaski Jaan sõitis vanema tütre Alice'i ja poeg Valteriga vedruvankril pulma, vankri küljes valge pulmalipp. Valter mängis suupilli, pulmapillideks olid aga veel viiul ja sörmkannel. Viimast mängis Juhan Puustusmaa Sarve talust.

Hilda on ise mulle rääkinud,

Hilda Rāpo leeripäeval 1928.a.

kuidas meheisa ta pulmapäeval majja kandis ja nimelt kōōki. Sinna on ju perenaist kõige rohkem vaja.

Nii sai Rāpo talu peretütre Otsa talu perenaine enam kui seitsmeks aastakümneks.

Nendesse aastasessse mahtus palju tööd, hoolt ja vaeva, aga ka õnne ja pererõõme. Peres kasvas üles seitse last – Helvi, Evi, Mar-du, Henn, Madis, Aino ja Atsi. Viimased olid kaksikud. Lastel on kolm põlve järglasi, nii et Hildast sai mitmekordne vanavanaema.

Perenaisena jõudis ta kõikjale, kuhu vaja. Liikus kiirel sammul tare, lauda ja aida vahet. Igal pool oli puhtus ja kord; köök hubaselt soe ja pliidiid midagi valmimas.

Austust ja lugupidamist vääriv on läinud sajandi taluperenaiste ja kõigi meie esimade oskus ja suutlikkus talletada

oma käsitöösse nii palju ilu. Paraku pole praeguseks sellest enam suurt säilinud. Mõningaid esemeid võib näha ainult muuseumides.

Kudumine kangastelgedel, kirjud kindad, sokid ja kampsunid – see kõik kuulus taluperenaise tööde hulka. Veel oma elu viimastel aastakümnetel kodus Hilda kaltsuvaipu.

Lilli armastas ta eluaeg. Neid oli nii tubades kui aias. Ta oskas nende eest hoolitseda. Lilleaed õitses igal aastal varakevadest külmade tulekuni. Et lilled hästi kasvaksid, oli peale töö ja hoolle vaja ka teadmisi. Neid otsis ta raamatutest.

Tööd lilleaias jätkas minia Virve, praegune Otsa talu perenaine. Temal on aed kaasaegselt kujundatud ja liigirohke. Vaadata on oi kui palju!

Peale lilleraamatute huvitasid Hildat lood kuningakodade elanike eludest ja saatustest ja ka teiste maailma kuulsate inimeste elukäigud ja ettevõtmised. Meil oli temaga hea loetu üle mõtteid vahetada.

Esimestel kolhoosiaastatel oli elu maal raske. Rahvas jäeti ilma maast ja loomadest, mis senini olid toitnud. Jäänud olid vaid töökohustused kolhoosis peaaegu olematu töötasu eest. Tundus, nagu oleks ajaratas tagasi pööranud lausa orjaaega. Vaatamata kõigele püüti kuidagi hakkama saada. Ka Hilda leidis võimaluse, kuidas perele leib lauale saada.

ÕIE LAANEKIVI
(Järgneb)

Toimetaja: HELGI NOORMETS
Fotod: erakogud, MAIDU JAASON, HELGI NOORMETS,
GEORG RUUDA, MART MÄRDIN
Trükk: AS Võru Täht. Tiraaž 750.